

थाहानगरका १ सय १ वटा कुकुरको स्थायी बन्द्याकरण

विकास संवाददाता

मकवानपुर थाहा नगरपालिकाले नगरभित्र रहेका १ सय १ वटा कुकुरहरुको स्थायी बन्द्याकरण शिविरको आयोजना गरेको छ । सामुदायिक कुकुरहरुलाई लक्षित गरी आयोजना गरिएको शिविर १० र ११ जेठमा सञ्चालन भएको थियो ।

पालिका क्षेत्रमा छाडा कुकुरको संख्या बढेको र किसानको बाली नाली तथा पशुवस्तुलाई समेत क्षति पुऱ्याउन थालेपछि शिविर नै सञ्चालन गरेर बन्द्याकरण गरिएको थाहा नगरपालिकाका पशु शाखा प्रमुख राघवन्द्र मिश्रले जानकारी दिए । नगरपालिकाले भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु सेवाविज्ञ केन्द्र हेटौँडाको आयोजना र फोर केयर फर एनिमल ललितपुरको प्राविधिक सहयोगमा शिविर सञ्चालन गरेको नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत कृष्ण गिरीले जानकारी दिए । सामुदायिक

कुकुरको संख्यामा कमी ल्याउन र रेबिजको प्रकोप न्यूनीकरण गर्नका लागि समेत बन्द्याकरणले सहयोग पुग्ने थाहा नगरपालिकाका उपप्रमुख भरत गोपालीको प्रतिक्रिया रहेको थियो । शिविरका लागि सहयोग गर्ने सबै निकायलाई गोपालीले धन्यवाद दिए । उनले नगरको हितमा हुने कार्यक्रमहरुमा सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरुबीचको सहकार्यलाई निरन्तरता दिने उल्लेख गरे । पालिका क्षेत्रका नागरिकहरुको मागलाई समेत सम्बोधन गरी कुकुर बन्द्याकरण शिविरको आयोजना भएको थाहा नगरपालिकाका पशु प्राविधिक रुपेश कुमार मिश्रले बताए ।

शिविरमा टोल-टोलमा पुगेर कुकुरलाई नियन्त्रणमा लिई शिविरस्थलमा ल्याई बन्द्याकरण र उपचार गरिएको थियो । बन्द्याकरण गरिएका कुकुरहरुलाई बन्द्याकरण गरी नियन्त्रणमा लिएकै स्थानमा लगेर छोडिएको छ ।

थाहानगरका १ सय १२ घरको क्षाना फेर्न अनुदान

सुरक्षित आवास समन्वय समिति मकवानपुरको बैठकले जिल्लाका ३ सय ८६ घरको खरको छानो हटाएर जस्तापाता लगाउन अनुदानका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय भएको छ । मकवानपुर क्षेत्र नम्बर २ का सांसद महोश कुमार बर्तीलाको अध्यक्षतामा १३ जेठमा बसेको बैठकले हेटौँडा उपमहानगरपालिका, थाहा नगरपालिका, राक्सिराङ गाउँपालिका र कैलाश गाउँपालिका भित्रका ति परिवारको घरको छाना जस्तापाता लगाउन अनुदानका लागि सिफारिस गर्ने निर्णय भएको हो ।

सरक्षित नागरिक आवास कार्यालयन कार्यविधि, २०७५ को अनुसूची १ बमोजिमको प्राप्ताङ्कको आधारमा लाभग्राही छनोट हुने व्यवस्था रहेको छ । सघन शहरी तथा भवन निर्माण आयोजनामा मकवानपुरका स्थानीय तहले

छनोट हुनेमा वडा नम्बर १, ३, ४, ९, १० र १२ का रहेका छन् ।

पठाएको लाभग्राहीको कागजातसहितको सिफारिसका आधारमा १३ जेठको बैठकले छनोट गरेको हो । यसरी छनोट हुनेमा थाहानगरको ११२ परिवार रहेका छन् । छनोट भएका लाभग्राही वडा नम्बर १, ३, ४, ९, १० र १२ का रहेका छन् । त्यसैगरी १३ जेठकै बैठकमा बैठकमा हेटौँडा उपमहानगरको ५९ परिवार, राक्सिराङको ११५ र कैलाश गाउँपालिकाको १०० परिवार रहेका छन् ।

बैठकले तोकिएका पालिकाका लाभग्राहीसंग सम्झौता गरि कार्यान्वयन गर्ने निर्णय गरेको छ । बैठकले सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम कार्यान्वयन पहिलो संसोधन अनुसार निर्धारण गरिएका प्रत्येक घरघुरीलाई ७५ हजार का दरले रकम उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको हो । बैठकमा जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुरका प्रमुख ललित घलान, हेटौँडा उपमहानगरपालिकाका नगर प्रमुख मिना कुमारी लामा, राक्सिराङ गाउँपालिकाका अध्यक्ष राजकुमार मल्ल, कैलाश गाउँपालिकाका अध्यक्ष लोक बहादुर मुक्तान, बकैयाँ गाउँपालिकाका अध्यक्ष धर्मराज लामिछाने लगायतकाको सहभागिता रहेको थियो ।

पालुङगढीको संरक्षणका लागि जुट्यो पालुङ जेसिज

विकास संवाददाता थाहानगर

थाहा नगरपालिकामा क्रियाशिल पालुङ जेसीजले थाहानगरमा रहेका ऐतिहासिक पुरातात्विक सम्पदा पालुङ गढीको संरक्षणका लागि जुटेको छ । ९ जेठमा पालुङ जेसीजले थाहा नगरपालिका वडा नम्बर २ र ३ को सिमानामा रहेको आकासदेवी डाँडामा रहेको ऐतिहासिक र पुरातात्विक महत्व बोकेको गढीको संरक्षण, प्रवर्द्धन र विकासका लागि थाहा नगरपालिकाका उपप्रमुख भरत गोपाली, थाहा २ का वडा अध्यक्ष बम बहादुर सिन्तान, वडा सदस्यहरु, स्थानीय नागरिकहरु बीच अन्तरक्रिया सहित स्थान परिचय कार्यक्रमको आयोजना गरेको छ ।

कार्यक्रममा थाहानगरका उपप्रमुख भरत गोपालीले प्राचीन र पुरातात्विक महत्वका सम्पदाहरु दिनप्रतिदिन लोप हुँदै गएकोमा संरक्षणमा ध्यान दिन सबैसंग आग्रह गरेका थिए । थाहा नगरको ऐतिहासिक धरोहरलाई संरक्षण गर्नु स्थानीय तहको पहिलो दायित्व गोपालीको भनाइ थियो । थाहालाई चिनाउन यहाँको पुरातात्विक सम्पदाहरुको संरक्षण जरुरी रहेको उनले सम्पदा संरक्षणमा पालुङ जेसिजले देखाएको चासोप्रती खुशी व्यक्त गरे ।

कार्यक्रममा २ नम्बर वडा अध्यक्ष बम बहादुर सिन्तान, वडा सदस्य युवराज विष्ट, स्थानीय अगुवा गोविन्द कार्की, पालुङ जेसिजका पूर्व अध्यक्ष सानोभाइ कार्कीलगायतका सम्पदा संरक्षणमा थाहानगरको नेतृत्वहरु र स्थानीय दुवैले चासो लिनुपर्ने धारणा

‘हाम्रो सम्पदा परिदृश्य र पुरातन संस्कृतिको प्रवर्द्धन भन्ने नाराकासाथ पालुङ जेसीजले कार्यक्रम संचालन गरेको हो ।

व्यक्त गरेका थिए । परापूर्व कालमा पालुङ राज्यको दरबार संरक्षणका लागि उक्त डाँडामा गढी रहेको र नेपाल एकीकरणका क्रममा पृथ्वीनारायण शाहले पालुङ राज्यमाथि आक्रमण गरी उक्त पालुङ गढी र पालुङ दरवारलाई ध्वस्त बनाएको किम्वदन्ती रहेको छ ।

‘हाम्रो सम्पदा परिदृश्य र पुरातन संस्कृतिको प्रवर्द्धन भन्ने नाराकासाथ थाहा नगरपालिका वडा नम्बर २ को आकासदेवी डाँडामा रहेको गढीलाई संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न उक्त स्थानमै जनप्रतिनिधि सहित स्थानीयसँग अन्तक्रिया तथा स्थान परिचय कार्यक्रम गरिएको पालुङ जेसीज वर्ष २०२३ का कोषाध्यक्ष माधव कार्कीले बताए । थाहानगर भित्र रहेको ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक स्थानको पहिचान गरि त्यसको संरक्षण गर्दै थाहा नगरको पर्यटन प्रवर्द्धनमा सहयोग गर्ने र आफ्नो स्थानमा लुकेर रहेका ऐतिहासिक स्थानको बारेमा प्रचारप्रसार गर्नको लागि कार्यक्रमको आयोजना गरिएको पालुङ जेसीज वर्ष २०२३ का अध्यक्ष संगम कार्कीले बताए ।

कार्यक्रममा पालुङ जेसीजका पूर्व अध्यक्षहरु, वर्ष २०२३ का कार्यसमिति पदाधिकारी, पत्रकार, लगायत संरक्षणमा थाहानगरको नेतृत्वहरुको उपस्थिति रहेको थियो ।

पालिकाबाटै श्रम स्वीकृति सेवा शुरु

विकास संवाददाता

हेटौँडा उपमहानगरपालिकाले पहिलो पटक वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहनेहरुलाई श्रम स्वीकृति दिन थालेको छ ।

वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने व्यक्तिले यसअघि श्रम स्वीकृति लिन वैदेशिक रोजगार विभाग जानुपर्ने बाध्यता थियो । अब उपमहानगरपालिकाबाटै सेवा पाइने भएपछि सहज भएको हेटौँडा उपमहानगरपालिका रोजगार संयोजक विजय श्रेष्ठले बताए । श्रम स्वीकृतिका लागि वैशाख १ गतेबाट अनलाइन

प्रणालीको सुरुआत भएसँगै यो सेवा स्थानीय तहले नै दिन पाउने व्यवस्था भएकाले उपमहानगरपालिकाले काम सुरु गरेको उनले जानकारी दिए ।

श्रम स्वीकृति लिनै व्यक्तिले राहदानी, एकप्रति पासपोर्ट साइजको फोटो, पारिवारिक विवरण, बैंक खाता, व्यक्तिगत इमेल आइडी, सम्पर्क नम्बर, रोजगारदाताले दिएको सम्झौतापत्र, राहदानीको प्रतिलिपिसहित नगरपालिकाको रोजगार सेवा केन्द्रमार्फत अनलाइन आवेदन दिन सकिने रोजगार संयोजक श्रेष्ठले बताए बताए ।

थाहानगरको विकासको आधार. कृषि, पर्यटन र पूर्वाधार

थाहानगरको पर्यटकीय क्षेत्रको भ्रमण गरौं ।

थाहा नगरपालिका इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर

सङ्कटमा सालक

सम्पादकीय

जलवायु परिवर्तनको चिन्ता

प्रकृतिबिना मानिस र अन्य जीवजन्तु तथा वनस्पतिको समेत कल्पना गर्न सकिन्न। तर आज बितेका ५०० वर्षयताको अवधिमा विकासका नाममा निरन्तर प्रकृतिलाई दोहन गर्दै आएको छ। त्यसैको स्वाभाविक परिणाम पृथ्वीको तापक्रममा १.५ डिग्री बृद्धि भएको छ। त्यसले आजको विश्वलाई जलवायु परिवर्तनको दिशामा धकेलेको छ। पृथ्वीमा यो समस्या खडा गर्ने औद्योगिक मुलुकहरू छन्। विश्वमा जलवायु परिवर्तनले ल्याउने समस्याका विषयमा विश्वव्यापीरूपमा चिन्तन र विमर्शहरू भइरहन्छन् तर यो समस्या सिर्जना गराउन सहयोग प्याउने औद्योगिक र सम्पन्न मुलुकहरू उचितरूपमा गम्भीर देखिदैनन्। यो अन्तर्राष्ट्रिय चिन्ताको विषय हो। अमेरिकामा विश्वको कूल जनसंख्याको ४ प्रतिशत मात्र जनताको बसोवास छ। तर अमेरिकाले मात्र विश्वमा उत्पादन हुने हरितगृह ग्यास २५ प्रतिशत उत्पादन गर्दछ। त्यसपछि चीन, भारत, पाकिस्तानलगायत युरोपियन मुलुकहरू पर्दछन्। विश्वमा नेपाल जस्ता धेरै मुलुकहरू छन्। ती मुलुकहरूले एक प्रतिशत पनि हरितगृह ग्यास उत्पादन गर्दैनन् तर ठूला शक्तिशाली सम्पन्न र औद्योगिक मुलुकहरूले अत्यधिक हरितगृह ग्यास उत्पादन गरेको कारण अनाहकमा जलवायु परिवर्तनले पैदा गराएको समस्याको सजायका रूपमा सामना गर्नु परिरहेको छ।

जलवायु परिवर्तनका कारण ऋतु परिवर्तनमा असन्तुलन पैदा भएको छ। बेसीसममा वर्षा, मुसलधारे वर्षा, खडेरी, बाढी, पहिरो आदिका संकेतहरू देखिनु, साउनमा खडेरी, असोजमा लगातारको भररी तथा वसन्तको गर्जन नसुनिनु, खण्डवृष्टि र अतिवृष्टि जलवायु परिवर्तनका ताजा संकेतहरू हुन्। सन् १९८५ मा विश्वका धनी, सम्पन्न र औद्योगिक मुलुकहरूले विश्वव्यापी रूपमा डरलाग्दो समस्याका रूपमा देखापरेको प्रदूषणलाई रोक्ने व्योढा सम्झौता गरेका थिए। जस अनुसार अमेरिकाले सात प्रतिशत, जापानले छ प्रतिशत, युरोपेली संघले आठ प्रतिशत हरितगृह ग्यास घटाउने सम्झौता गरेका थिए तर सो सम्झौता कार्यान्वयन भएन। सो सम्झौतामा स्पेन र पोगुवालले पनि हस्ताक्षर गरेका थिए। विश्वमा पैदा भएको जलवायु परिवर्तनले प्रकृति र वातावरणलाई प्रभाव पार्दै विश्वको आर्थिक र सामाजिक क्षेत्रमा पनि नराम्रो असर परिरहेको छ। जलवायु परिवर्तनले पार्ने असरलाई न्युनीकरण गर्ने प्रतिविधि अत्यन्त महंगो हुनाले त्यसबाट अर्थतन्त्रलाई नै धक्का पुग्दै आएको छ। चीनले कुत्रिम सूर्य र कुत्रिम वानातको प्रविधिको विकास गरेको छ। त्यसबाट अस्थायी लाभ प्राप्त भए तापनि धेरै खर्चको छ। जलवायु परिवर्तनसम्बन्धी अन्तरसरकारी प्यानल (आइपिसिसि) ले बताए अनुसार जलवायु परिवर्तनको असरका कारणले सन् २००० देखि सन् २०१५ सम्म प्रतिवर्ष औषध औँकडामा प्रतिवर्ष ६५० खर्ब अमेरिकी डलर बराबर को पूँजी खर्च भइरहेको छ।

सयुक्त राष्ट्र संघको वातावरणीय विभागले विश्वका सबै मुलुकहरूलाई पर्यावरण संरक्षणका निमित्त आवधिक संरचनात्मक कार्यक्रमसहित आह्वाण गर्नु पर्दछ। सबै देशका सरकार, संस्था र व्यक्तिहरूले नवीकरणीय ऊर्जातिरको सरक्षणमा ध्यान प्याउनु आवश्यक छ। वन जंगल र सीमसार संरक्षणको लागि विश्वव्यापीरूपमा अभियानहरू सञ्चालनका निमित्त लाग्ने आर्थिक खर्च औद्योगिक मुलुकहरूले व्यवस्थापन गर्न जरुरी छ।

राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐनअनुसार संरक्षित साना स्तनधारी जनावरमा सूचीकृत छ सालक। सालक मात्र एउटा यस्तो जनावर हो, बागमती प्रदेशका १३ जिल्लामै पाइन्छ। हिमाली भेगको रसुवादेखि भित्री मधेसको मकवानपुरसम्म र दोलखादेखि धादिङसम्म सालक पाइन्छ। सालकलाई बागमतीको 'गौरव जनावर' घोषणाको अभियान चलाउन सके संकटमा रहेको सालक संरक्षण हुन सक्ने र वातावरण संरक्षणसँगै किसानलाई अरू लाभ पुग्ने वन संरक्षणकर्मीहरूको भनाइ छ।

गैँडा, बाघ चितवनमा मात्र पाइन्छ। दुर्लभ रेड पान्डा रसुवा र केही हिमाली जिल्लाका भेगमा मात्र पाइन्छ तर सालक बागमतीका सबै जिल्लामा पाइन्छ। सालक एक प्रकृतिप्रेमी प्राणी पनि हो। सालक वातावरणमैत्री जनावर हुनाका नाताले किसानको साथी त हुँदै हो, मानव समुदाय, अन्नबाली, अन्य घरपालुवा जनावर कसैलाई हानि नगर्ने र धमिरा तथा कमिला मात्र आहारा बनाउने सालक संरक्षण अभियान चलाउन जरुरी छ।

बागमती प्रदेशको वन मन्त्रालयले प्रदेशका सबै जिल्लामा सालक संरक्षणलाई केही रकम विनियोजन गर्न थालेको छ र सालक संरक्षण अभियान पनि सुरु हुँदैछ। सालक संरक्षण अभियान चलाउने समय भइसकेकामा वनकर्मी, संरक्षणकर्मीहरू पनि सहमत देखिएका छन्। यसलाई अति लजाउनु, संवेदनशील एवम् शान्त वातावरणमा बस्न रुचाउने, मानवलाई हानि नगर्ने र इकोसिस्टमलाई युस्त बनाउने जीव मानिन्छ। प्रदेश सरकारले 'गौरवको जनावर' घोषणा गर्न सके कम्तीमा एउटा संरक्षित जनावर प्रदेश सरकारले अपनत्व लिइदिँदा देशभर संरक्षण क्षेत्रमा सकारात्मक सन्देश प्रवाह हुने र सालक संरक्षण अभियानले गति लिन सक्ने देखिन्छ।

पहिलोपटक देखेले सानो न्याउरी मुसा जस्तो पनि मान्न सक्छन्। स्तनधारी जीव सालकको शरीरमा बाक्लो र कडा कल्ला (खबाट) हुन्छ। उसो त यो सानो डाइनोसोर जस्तो पनि देखिन्छ। सालकको पेट, थुतुनो र खुट्टाका भित्री भागबाहेक शरीरको सम्पूर्ण भाग कडा खपटाले ढाकेको हुन्छ। सालक पुच्छरको सहायताबाट रूखको हँगामा भुण्डिन सक्छ। सालकको दाँत हुँदैन, जिब्रो ६० देखि ७० सेन्टिमिटरसम्म फैलिनसक्ने क्षमताको हुन्छ। रङ्ग तातोजस्तै देखिन्छ। आहारको खोजीमा रातिमारा निस्कने सालक कतैबाट आक्रमण वा खतरा महसुस गरे पनि नभागी बस्छ। यस्तो बेला भकुन्डो आकारमा थुतुनो केन्द्रमा पारेर डल्लो परेरे बस्छ। खतरा महसुस नभए डल्लो परेको सालक आफ्नो ज्यान साबिकको आकारमा ल्याउँछ र गन्तव्यमा हिँड्छ।

संसारमा आठ प्रकारका सालक पाइने गरेको अनुसन्धानले देखाएका छन्। नेपालमा भने दुई प्रकारका सालकमात्र पाइन्छन्। नेपालमा कालो खबाट भएको थिनियाँ प्याङ्गोलियन र फुङ्रो खबाट भएको भारतीय प्याङ्गोलियन अस्तित्वमा छन्। थिनियाँ प्याङ्गोलियन चाहिँ विश्वमै अति संकटापन्न सूचीको प्राणी हो। नेपालमा अस्तित्वमा रहेको स्तनधारीमध्ये एउटा मात्र अन्तरराष्ट्रियरूपमै अति संकटापन्न वन्यजन्तु सालक हो।

सालक नेपालका सामुदायिक वनभित्र भेटिने गरेका छन्। जमिनमुनि रहने

सालक आफैँ खन्दै हिँडिरहन्छ। सालकलाई घमाइलो वातावरण चाहिन्छ। जुका नलाने ठाउँमा बासस्थान बनाउँछ। समुद्रबाट करिब दुई हजार मिटरसम्मको उचाइको जङ्गलमा सालक पाइने गरेको छ। साना स्तनधारी प्राणी संरक्षण तथा अनुसन्धान केन्द्रका अनुसार नेपालका ४३ जिल्लामा सालक पाइन्छ। थिनियाँ प्याङ्गोलियन भक्तपुर, बागलुङ, चितवन, धादिङ, धनकुटालगायत २३ जिल्लामा पाइन्छ। इन्डियन प्याङ्गोलियन कञ्चनपुर, बारा, पर्सा, सुर्खेतलगायत सात जिल्ला पाइन्छ। डडेल्धुरा, सल्यान,

रामकुमार पुनल

गैँडा, बाघ चितवनमा मात्र पाइन्छ। दुर्लभ "रेड पान्डा" रसुवा र केही हिमाली जिल्लाका भेगमा मात्र पाइन्छ तर सालक बागमतीका सबै जिल्लामा पाइन्छ। सालक एक प्रकृतिप्रेमी प्राणी पनि हो। सालक वातावरणमैत्री जनावर हुनाका नाताले किसानको साथी त हुँदै हो, मानव समुदाय, अन्नबाली, अन्य घरपालुवा जनावर कसैलाई हानि नगर्ने र धमिरा तथा कमिला मात्र आहारा बनाउने सालक संरक्षण अभियान चलाउन जरुरी छ।

म्याग्दी, कास्की, नुवाकोट, सिरहा, मोरङलगायत १४ जिल्लामा दुवै प्रजातिका सालक पाइएको छ।

चीन र भियतनाममा औषधि बनाउन र मासु उत्पादनका लागि सालकको माग बढी छ। त्यहाँका धेरैजसो रेस्टुरेन्टमा सालकको मासु घरानियाँ र प्रतिष्ठित परिवारको परिकारमा गनिन्छ। सालकको कुरा कुरा बोलेर नबुझ्नु र टाँड बढाउनु तथा गुणस्तरीय टाँड बनाउन प्रयोग हुने गरेको छ। महँगो सौन्दर्यका सामग्री बनाउन पनि खबाट प्रयोगमा आउँछ। त्यसैले सालकको तस्करी बढेको हो। नेपालमा भने सालकको मासु खाए नभएकाले तस्करी बढेको हो। नेपालमा भने सालकको मासु खाए नभएकाले तस्करी बढेको हो। नेपालमा भने सालकको मासु खाए नभएकाले तस्करी बढेको हो।

एउटा सालकको खबाट बेच्दा कम्तीमा रु. पाँच हजार सजिलै पाइने भएकोले वन क्षेत्र आसपासमा बस्नेबाट सालक मारिने क्रम बढेको छ। बागमती प्रदेशको काभ्रे, सिन्धुपाल्चोक, सिन्धुली, स्याङ्गा, नुवाकोट, सिरहा, मोरङलगायत क्षेत्रमा सालकको मासु खाए नभएकाले तस्करी बढेको छ।

सालकले खेतीबाली र उत्पादनमा नोक्सान गर्ने जीवलाई मात्रै आहारा बनाउँछ। वयस्क सालकले एक दिनमा संकटापन्न सूचीको प्राणी हो। नेपालमा अस्तित्वमा रहेको स्तनधारीमध्ये एउटा मात्र अन्तरराष्ट्रियरूपमै अति संकटापन्न वन्यजन्तु सालक हो।

सालक नै गर्छ। त्यसैले सालक किसानको साथी हो, शत्रु होइन भन्ने धारणाको विकास गराउन जरुरी छ।

सालक तस्करीमा संलग्नलाई नेपालमा कारबाही गर्ने कानुन छ। सालक मार्ने र व्यापार गर्नेलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०१३ अनुसार रु. पाँच लाखदेखि १० लाखसम्म जरिवाना व्यवस्था छ। यस्तै, पाँच देखि १५ वर्षसम्म कैद वा दुवै सजाय हुन सक्ने व्यवस्था छ। दुर्लभ वन्यजन्तु तथा वनस्पतिको अन्तरराष्ट्रिय व्यापार महासन्धि (साइटिस) २०१५ अनुसार रु. १० लाखसम्म जरिवाना र १५ वर्षसम्म जेल सजाय वा दुवै हुनसक्नेछ। विश्वभर सालकको तस्करी बढेपछि साइटिस अभिसन्धिले अतिसंकटापन्न वन्यजन्तुको अनुसूची २ बाट १ मा राखेको छ।

संसारमै संकट खेपिरहेको सालक संरक्षणका लागि केही प्रयास नभएका होइनन्। सालकका प्रजाति संरक्षण, जनचेतनाका लागि हरेक अङ्ग्रेजी महिना फ्रेब्रुअरीको तेस्रो शनिबार हामी 'सालक दिवस' मनाउने गर्दौं। फागुनको पहिलो सात यो दिवस पढ्छौं। दिवस मनाउने क्रममा सालक संरक्षणबारे बहस, छलफल हुने गरेका छन्।

यद्यपि यसलाई जनसहभागितात्मक बनाउन सकिएको छैन। सामुदायिक वन समूहसँग छलफल गरेर यसलाई अधि बढाउन जरुरी देखिएको छ। सालकको महत्त्व पहिचान, संरक्षणमा केही प्रयास तस्करी भइरहेको पाइएको छ। बेलाबखत प्रहरीले सालकसहित केहीलाई पक्राउ पनि गरेको पाइएको छ। खासमा चीनमा सालकको माग बढेसँगै त्यहाँ सालक मार्ने क्रम बढेको पाइएको छ। त्यसैको सिको गरेर काभ्रेमा पनि सालक मार्ने क्रम बढेको पाइएको हो।

सालकले खेतीबाली र उत्पादनमा नोक्सान गर्ने जीवलाई मात्रै आहारा बनाउँछ। वयस्क सालकले एक दिनमा संकटापन्न सूचीको प्राणी हो। नेपालमा अस्तित्वमा रहेको स्तनधारीमध्ये एउटा मात्र अन्तरराष्ट्रियरूपमै अति संकटापन्न वन्यजन्तु सालक हो।

थाहा नगरपालिकाको शिखरकोट काउण्टरबाट दिवा बस सेवा

दिखा ६:१५	बजे काठमाण्डौ (हाइस)
दिखा ६:१५	बजे हेटौँडा (फोर्स)
दिखा ७:१५	बजे काठमाण्डौ (बस)
दिखा ८:००	बजे हेटौँडा (बस)
दिखा ८:१५	बजे सिमरगाउँड हुँदै काठमाण्डौ (फोर्स)
दिखा ८:००	बजे काठमाण्डौ (मिनीबस)
दिखा ८:००	बजे हेटौँडा जम्मा हाइस
दिखा ८:४५	बजे काठमाण्डौ फोर्स
दिखा १०:१५	बजे मावुं, पालुङ हुँदै हेटौँडा (मिनीबस)
दिखा १०:१५	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिखा १०:३०	बजे हेटौँडा (फोर्स)
दिखा ११:१५	बजे काठमाण्डौ (मिनिबस)
दिखा १२:३०	बजे हेटौँडा (बस)
मध्याह्न १२:३०	बजे काठमाण्डौ (बस)
मध्याह्न १:३०	बजे हेटौँडा (मिनीबस)
दिउँसो १:३०	बजे पालुङ गोग्ने पकने (मिनीबस)
दिउँसो १:३०	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो २:३०	बजे काठमाण्डौ (फोर्स)
दिउँसो ३:००	बजे पालुङबाट मावुं (बस)
दिउँसो ३:३०	बजे पालुङबाट काठमाण्डौ (बस)

यस जानकारीको लागि नारायणी यातायात दिवा बस सेवा टिकट काउण्टर दामन शिखरकोट इलाका अस्था लागा ८५५५०७२२२२ र नरेन्द्र अधिकारी ८५५५०७०७५१

महत्त्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू

पालुङ एम्बुलेन्स (वालक)	८५८००७०८१
आभा एम्बुलेन्स (वालक)	८५८०२३७५५
जनकल्याण उच्च मा.वि.	०५७-६०२३६८
थाहा नगरपालिका कार्यालय	०५७-४०००५६
मत्स्यनारायण मा.वि.	०५७-६०२५२८
इप्रेका पालुङ (प्रमुख)	८५८५७०६४८४८
प्रहरी चौकी फाखेल	०५७-६४२५४८
जिल्ला प्रशासन सचयानपुर	०५७-५०३८८८
विद्युत प्राधिकरण पालुङ	०५७-४०००२८

(वीरगञ्जबाट प्रकाशित गरी अतिरिक्त दैनिकका संपादक पुनल प्रसाद शर्माले लेखेका आलेखहरूमात्र) अतिरिक्त राख्नुहुन्छ

लुतो किन आउँछ ? निमोनिया भएको कसरी थाहा पाउने ?

छाला चिलाउने एक प्रकारको रोग हो लुतो । साकोपटेस स्काबी नामक कीटाणुको संक्रमणले हुने लुतो सबै उमेर समूहका मानिसलाई हुन सक्ने सरुवा रोग हो ।

लुतो सरसफाइमा उचित ध्यान नदिदा आउने गर्छ । समय-समयमा ननुहाउने, समूहमा गुमिएर बस्ने, लुतो लागेको व्यक्तिको सम्पर्कमा रहनेहरूलाई यो रोग लाग्ने सम्भावना बढी हुन्छ । बच्चालाई लुतो भएमा आमालाई पनि सार्छ ।

लुतोका लक्षण

लुतो आउनेबित्तिकै यसले लक्षण देखाउँदैन । तीन-चार हप्तापछि शरीरका विभिन्न अंगको छाला चिलाउने हुन्छ । जस्तै, आँलाको काप, तल्लो पेट, नाइटाको वरिपरि, तिघ्रामा धेरै चिलाउँछ । त्यस्तै पुरुषलाई अप्ठेकोष र महिलालाई स्तनमा चिलाउने, बच्चाहरूलाई अनुहार, हत्केला र खुट्टामा चिलाउने र दूल्होला फोकाफोका आउने गर्छ । वृद्धहरूलाई दाढमा मसिनो दाना मात्र पनि आउने गर्छ । मुख्यतया संक्रमण अत्यधिक चिलाउने गर्छ । त्यस्तै शरीरको विभिन्न भागमा स-साना रात रात बिबिरा पानीका फोका फोका देखापर्छ । त्यस्तै नचिलाउने लुतो पनि हुन्छ । यो कुष्ठरोग, प्यारालाइसिस, एचआईभी एड्स, नसासम्बन्धी रोग भएका, हातखुट्टा भौँच्यिएर लामो समय बेडरेस्ट रहेका तथा रोगप्रतिरोधात्मक क्षमता कम भएका व्यक्तिलाई लाग्ने गर्छ । जसलाई क्रस्टेड लुतो भनिन्छ ।

यसमा लुतोमा जस्तै स-साना बिबिरा आउने हुन्छ तर नचिलाउने हुन्छ । चिलाए पनि एकदम कम चिलाउने हुन्छ । यसमा शरीरको हरेक अंगमा बाक्लो बाक्लो कल्ला आउने, हात तथा नडमा बाक्लो जिरा परेको हुन्छ । यो छालारोग विशेषज्ञलाई जाँच गराएर मात्र थाहा पाउन सकिन्छ ।

लुतोका जटिलता

छालामा समस्या हुने, चिलाएर घाउ हुने, पाक्ने, दाग बस्ने हुन सक्छ । लामो समयसम्म लुतो रहिरहेमा मिर्गीलामा समेत समस्या आउन सक्छ । अप्ठेकोषमा दूल्होला डल्लो बस्ने पनि जोखिम हुन्छ ।

निको हुन्छ कि हुँदैन ?

लुतो पूर्ण रूपमा निको हुने रोग हो । लुतो पूर्ण रूपमा निको हुन सामान्यतया करिब तीनदेखि चार हप्ता लाग्छ । पानीको फोका कम भए पनि चिलाउने समस्या भने अलि लामोसम्म हुन सक्छ ।

उपचार

लुतो पहिलो उपचार नै सरसफाइ

छाली वा फोक्सोमा संक्रमण बढदा निमोनिया हुन्छ । निमोनिया भएपछि खोकी, ज्वरो र सास फेर्न गाह्रो हुने संकेत देखिन्छ । यो रोग जुनसुकै उमेरका मानिसलाई लाग्ने भए पनि नवजात शिशु र साना बालबालिकामा यो गम्भीर हुन सक्छ ।

बालबालिकाले आफ्नो समस्या खुले र बताउन नसक्ने भएकाले निमोनियाको लक्षण अभिभावकहरूले ख्याल गर्नुपर्छ । बच्चाको निमोनिया भएको छ र समयमा उपचार भएन भने समस्या जटिल बन्न सक्छ । त्यसैले बालबालिकालाई निमोनिया भएको कसरी थाहा पाउने ? उनीहरूलाई निमोनियाबाट कसरी बचाउनेलाग्योत विषयमा कान्ति बाल अस्पतालका छाती तथा एलर्जीरोग विशेषज्ञ डा. जगतजीवन घिमिरेसुवाको अंश :

बालबालिकामा निमोनिया हुने कारण के के हुन् ?

जन्मिदा आवश्यक खोप नपाएका बालबालिकालाई निमोनिया हुने सम्भावना बढी हुन्छ । साथै बालबालिकामा निमोनियाका धेरैजसो केसहरू ब्याक्टेरिया वा भाइरल संक्रमणका कारण हुने गर्छ ।

बच्चा र वृद्धवृद्धाको रोगप्रतिरोधात्मक क्षमता कमजोर हुन्छ, त्यसैले पनि निमोनियाको समस्या हुन्छ । बाहिरी तथा भित्री वायु प्रदूषण भएको ठाउँमा बच्चा लामो समय बस्नु भने त्यसले पनि निमोनिया हुन्छ ।

बच्चाको श्वासनलीमा अवरोध भएमा जन्मजात दोष भएमा निमोनिया हुन सक्छ । लामो समयदेखि रुघा लागिरहने बच्चाको पनि निमोनियाको समस्या देखिन सक्छ ।

निमोनिया लाग्दा के कस्तो लक्षण देखा पर्छ ?

बच्चालाई उच्च ज्वरो आएको छ भने यो निमोनियाको लक्षण हुन सक्छ । छातीमा घरघर हुनु वा सास फेर्न गाह्रो

हुनु पनि निमोनियाको लक्षण हो । छिटो छिटो सास फेर्ने र खोकी लाग्ने, कोखा हान्ने, बच्चा लोसे हुँदै जान र होस कम हुँदै जानेजस्ता लक्षण पनि देखिन्छ । नङ वा ओठको नीलो रंग पनि निमोनियाको लक्षण हुन सक्छ ।

यसको उपचार गरिन्छ । भाइरल निमोनियामा एन्टिबायोटिकले काम गर्न पनि सक्छ । मानौं इन्फ्लुएन्जाको कारण निमोनिया भएको छ भने इन्फ्लुएन्जाको एन्टिभाइरल चलाउनुपर्नेछ । समयमा उपचार गरियो भने यो छिटो निको पनि हुन्छ ।

निमोनियाकै कारण जटिलताहरू पनि निम्तिन सक्छन् ?

निमोनियाको उपचार समयमै गरिएन भने श्वासप्रश्वाससम्बन्धी जटिलता र अन्य अंगमा पनि जटिलता निम्तिन सक्छ । श्वासप्रश्वास समस्या हुने, शरीरमा अक्सिजनमा कम हुने, फोक्सोमा समस्या देखा पर्ने हुन्छ ।

निमोनियाको कारण शरीरमा अक्सिजनको कमी भएपछि मुटु, मस्तिष्कलगायत अंगहरूमा पनि असर गर्छ । निमोनियाको संक्रमण 'सेप्टिस' फोक्सोबाट शरीरभरि फैलियो भने मिर्गीला र मस्तिष्कमा समस्या देखिन थाल्छ । फोक्सोमा पानी र पिप जम्मा हुने लगायत जटिलता पनि निम्तिन सक्छ ।

के छ उपचार ?

निमोनियाको उपचार समयमै गरियो भने यसबाट हुन सक्ने जटिलताबाट बच्न सकिन्छ । कुनै बच्चाको श्वासप्रश्वासको समस्या छ भने सबैभन्दा पहिले त्यो निमोनियाको संक्रमण हो कि अन्य संक्रमण हो भनेर पत्ता लगाउनुपर्छ । निमोनिया नै हो भन्ने पत्ता लागेपछि एन्टिबायोटिक औषधि खाएर

बच्चालाई निमोनियाबाट बचाउने उपाय के छ ?

नवजात शिशुलाई निमोनियाबाट जोगाउन बीसीजी, डीपीटीलगायत खोप दिनुपर्छ । बच्चालाई रुघा लागेको व्यक्ति र बच्चासँगै राख्नुपर्छ ।

सकेसम्म धुँवाँसुले तथा प्रदूषणबाट बच्चालाई टाढा राख्नुपर्छ । जन्मेको ६ महिनासम्म आमाको दूध मात्र खुवाउनुपर्छ । यसले बच्चाको रोगसँग बच्चा जन्मेको पहिलो तीन महिनामा रोगसँग लड्ने क्षमता कम हुन्छ । धेरैजसो खोप बच्चा जन्मेको तीन महिनापछि मात्र सुरु गरिने भएकोले सकेसम्म बच्चालाई धेरै मानिसको प्रत्यक्ष सम्पर्कमा नराख्ने, भीडभाडमा नलैजानु राम्रो हुन्छ ।

बच्चाको खानपान र पोषणमा ध्यान दिनुपर्छ । जसले गर्दा उसको रोगप्रतिरोधात्मक क्षमता बढ्छ । संक्रमणबाट बच्न सक्छ । कुनै लक्षण देखियो भने जटिलताबाट बचाउन तुरुन्त अस्पताल गएर चिकित्सकको सल्लाह लागेपछि एन्टिबायोटिक औषधि खाएर

Advertisement for 'Thaha Nagar Palika' (थाहा नगरपालिका) regarding child health services. It features a logo at the top and text in Nepali. The main heading is 'बालश्रम कालुनवमोजिम दण्डनीय छ ।' (Child labor is punishable under the law). Below this, it lists various services and programs for children, including health check-ups, nutrition, and education. There are several small illustrations of children and adults. At the bottom, there are logos for various organizations like UNICEF and others.

Advertisement for 'Nagarai Vivaha Kura' (नगरौं विवाहका कुरा: भएको छैन बीस वर्ष पुरा). The text is in Nepali and discusses the importance of marriage registration. It mentions that 10 years have passed since the marriage law was implemented. The ad encourages couples to register their marriages at the local government office (Nagarai) to receive benefits and legal recognition. It includes illustrations of couples and children. At the bottom, there is a logo for 'Thaha Nagar Palika' and the slogan 'सानै छु बढ्न देउ, विवाह नै पढ्न देउ' (Let me grow, let me study, let me marry).

थाहामा साहित्य संगमको “पर्यटन साहित्य उत्सव”

थाहाको १० नम्बर वडामा किसानहरुलाई गड्यौला मल बनाउने तालिम

विकास संवाददाता

मकवानपुरको पर्यटकीय गन्तव्य थाहा नगरमा साहित्य संगम मकवानपुरको आयोजना, पर्यटन उद्योग तथा सहकारी मन्त्रालय, थाहा नगरपालिका र पालुङ साहित्य परिषद्को सहकार्यमा पर्यटन साहित्य उत्सव, २०८० आयोजना भएको छ ।

उत्सवमा काठमाडौं, मकवानपुर र देशका विभिन्न जिल्लाका साहित्यकार हरूको सहभागिता रहेको थियो । थाहा नगरपालिकाको पालुङमा रहेको विकास घरमा आयोजना गरिएको उत्सवमा साहित्यका विभिन्न पाटाहरूमा बहस, अन्तर्क्रिया र रचना वाचन भएका थिए । साहित्य संगम मकवानपुरको एकसय ३१ औं साहित्य सन्ध्याको अवसरमा पर्यटनका लागि साहित्य भन्ने मुल नाराका साथ उत्सवको आयोजना गरिएको थियो । उत्सवमा शुक्रबार गजल महफिलको आयोजना गरिएको थियो । गजलकार बाबु त्रिपाठीले सहजीकरण गरेको महफिलमा धर्मराज स्याङ्दान, इन्दिरा अधिकारी, विद्या निर्दोष पहाडी, विनिता महत, श्रीराम अधिकारी, भरतप्रमोद दाहाल, सुवास सजल लगायतका गजलकारहरूले समाहललाई गुञ्जयमान बनाएका थिए । महफिलमा ३५ जना साहित्यकारहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

त्यसैगरी दोस्रो दिन १३ जेठमा नियमति साहित्य सन्ध्या, कार्यपत्र प्रस्तुती, बहस तथा कविता वाचन कार्यक्रम भएका थिए । मकवानपुरमा पर्यटन साहित्यः सम्भावना र चुनौती विषयक कार्यपत्र निमेष निखिलले प्रस्तुत गरेका थिए भने कार्यपत्रमाथि टिप्पणी साहित्यकार सुवास खनालले गरेका थिए । उक्त कार्यपत्र माथि सहभागी साहित्यकारहरूले आ-आफ्नो धारणा व्यक्त गरेका थिए ।

थाहानगरका सुर्य १८ पोका गाँजा सहित पक्राउ

विकास संवाददाता

मकवानपुरको थाहा नगरपालिका वडा नम्बर २ फेदिगाउँबाट प्रहरी गाँजा सहित एक जनालाई पक्राउ गरेको छ । स्थानीय ५५ को सुर्य तामाङको घरमा

लुकाइ राखेको १८ पोका गाँजा बरामद गरिएको हो ।

गाँजा सहित तामाङलाई प्रहरीले पक्राउ गरेको जिल्ला प्रहरी कार्यालय मकवानपुरका प्रवक्ता टेक बहादुर कार्कीले बताए । जहाँ लुकाइ छिपाई राखेको छ

भन्ने गोप्य सुचनाको आधारमा इलाका प्रहरी कार्यालय पालुङबाट प्रहरी निरिक्षक ओत्सेतुङ गुरुङको कमाण्डमा ७ जनाको टोली खटाई गई घर खानतलासी गर्दा १८ वटा साना पोकाहरू गाँजाको धुलो फेलापारेको प्रहरीले जनाएको छ ।

अध्यक्षता तथा थाहा नगरपालिकाका नगर प्रमुख विष्णु विष्टको प्रमुख आतिथ्यतामा भएको थियो । कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि विष्टले देशको संघीय राजधानीसँग जोडिएर पनि मकवानपुर पर्यटन क्षेत्रको औम्कलिक परिरेहेको बताए । मकवानपुरको थाहा नगरपालिकालाई पर्यटकीय क्षेत्रको हब बनाउने गरी थाहा नगरपालिकाकाले काम गरिरहेको उनले बताए । विश्वका अन्ला शिखर देखि कलासंस्कृति, मानव सभ्यता, भौतिक निर्माण, विभिन्न प्रजातीका फलफूल, जडिबुटी, चिसो हावापानी र सुन्दर भौगोलिक बनावट र प्राकृतिक सुन्दरका लागि दामन धनी रहेको नगरप्रमुख विष्टले बताए ।

चैत्र वैशाखमा लालिगुराँसले ढकमक्क हुने यो ठाउँमा यतिबेला आन्तरिक पर्यटनको हुँदैयो लान थालेको छ । तर यहाँबाट वाह भनेर गएकाहरू किन फेरि फर्केर बसोबासको लागि या अन्य कर्म गर्नका लागि यहाँ आउँदैनन् यो चाहि विन्ताको विषय भएको विष्टले उल्लेख गरे । एकपटक आएकाहरूलाई फेरि आउने वातावरण बनाउन थाहा नगरपालिकाले अध्ययन गरेर काम गरिरहेको उनले बताए ।

त्यसैगरी थाहा नगरपालिकाका उपप्रमुख भरत गोपालीले साहित्यका लगानी गरेर पर्यटन भित्तीयउन साहित्यिक संघसंस्था र साहित्यकारको सहयोग आवश्यक रहेको बताए । उनले साहित्यमार्फत् पनि पर्यटन क्षेत्रको प्रचार प्रसार र विकास सम्भव छ भन्ने बल्ल बुझ्दै गएको उल्लेख गरे । उपप्रमुख गोपालीले साहित्यसँग मन मुटुजोडिएको र आगामी दिनमा साहित्यलाई अझ माथि उठाउन विभिन्न कार्यक्रमहरूको आयोजना गरिने प्रतिवद्धता व्यक्त गरे ।

उत्सवमा साहित्य सङ्घम मकवानपुरका पूर्वअध्यक्षहरू निमेष निखिल, श्यामकुमार बानियाँ, सुवास खनाल, पालुङ साहित्य परिषद्का अध्यक्ष विर्खे अज्जान, भीम विराग साहित्य कला प्रतिष्ठान, औंठल साहित्य कला पुञ्ज, सिस्नुपानी नेपाल मकवानपुर, नेपाली लेखक संघ, गजल मञ्च मकवानपुर लगायत मकवानपुर जिल्लाका विभिन्न साहित्यिक संघसंस्था तथा साहित्यकारको उपस्थिति रहेका थियो ।

विकास संवाददाता

मकवानपुरको थाहा नगरपालिका वडा नम्बर १० मा गड्यौला मल सम्बन्धी सीपमुलक तालिम सम्पन्न भएको छ । १० नम्बर वडाको टोखेलमा संचालन भएको दुईदिने तालिममा स्थानीय कृषक, वडा कार्यालयका प्राविधिक, जनप्रतिनीधिहरूको समेत सहभागिता रहेको थियो ।

वल्ड एक्सपेन्डेन्शन तथा वल्ड एक्सपेन्डेन्शन फाउण्डेशनको आर्थिक सहयोगमा भएको तालिमको आयोजना टि-हेल्पले गरेको थियो । कार्यक्रमको संयोजन व्यवस्थापन भने वडा कार्यालयले गरेको कृषि प्राविधिक कमला सुवेदीले जानकारी दिइन् । तालिममा थाहा

नगरपालिकाको ९ र १० नम्बर वडाका किसानहरूको समागिता रहेको थियो । सहभागीहरूलाई डा. आनन्द शोभा ताम्राकार, मदन भण्डारी विश्वविद्यालयको तर्फबाट भूषण श्रेष्ठ, अनुपमा श्रेष्ठ, टि-हेल्पबाट हेमा श्रेष्ठले सहजीकरण गरेका थिए । तालिममा किसानहरूले गड्यौलाबाट प्राव्यारिक मल बनाउने विधि समेत प्रयोगात्मक अन्यास गराइएको थियो । सीप सिकेपछि किसानहरू खुशी भएका छन् । उनीहरूले सिकेको सिपलाई व्यवहारमा उतार्ने प्रतिवद्धता जनाएका छन् ।

थाहानगरका २ सय गाईवस्तुलाई लम्पी स्किन विरुद्धको खोप लगाइयो

विकास संवाददाता

मकवानपुर थाहा नगरपालिकाको बज्रवाराहीमा पछिल्लो समयमा जिल्लामा फैलिइरहेको पशुवस्तुमा लाग्ने लम्पी स्किन रोग विरुद्धको खोप लगाइएको छ ।

थाहा नगरपालिका पशु विकास शाखाबाट खटिएका प्राविधिकहरूले ९ जेठमा किसानहरूले पालेको गाईवस्तुमा घरघरमै पुगेर खोप लगाएको पशु विकास शाखाले जनाएको छ । प्राविधिकहरूले ९ जेठमा मात्र १ सय ७१ गाई र २२ वटा बाख्खाबाच्चौलाई खोप लगाइएको हो ।

मकवानपुरमा लम्पी स्किन रोग फैलिइरहेको थाहा नगरपालिकाले रोग विरुद्धको खोप अभियान संचालन गरेको हो ।

स्वास्थ्य इकाइको भवन उद्घाटन

विकास संवाददाता

मकवानपुरको इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाको साणुमाखुमा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइको भवन उद्घाटन गरिएको छ । वडा नम्बर १ को साणुमाखुमा रहेको इकाइको ९ जेठमा गाउँपालिका अध्यक्ष देवकृष्ण पुडासैनी तथा उमा कुमारी लामाले संयुक्त रूपमा उद्घाटन गरेका हुन् ।

इन्द्रसरोवर गाउँपालिका वडा नम्बर १ का वडाध्यक्ष सुवास थापामगरको अध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा निवर्तमान गाउँपालिका अध्यक्ष जीवन लामा, प्रमुख गरिएको छ । वडा नम्बर १ को साणुमाखुमा निवर्तमान वडा अध्यक्ष जमानसि वाइवालागायतकाकाको आतिथ्यता रहेको थियो ।

अब हामै थाहानगरको ओखरबजारमै छपाईको युगशुरु

फ्लेक्स प्रिन्ट

काठमाण्डौं, हेटौंडा धाउनै पर्दैन...

आधुनिक नयाँ मेसीनद्वारा १ घण्टा भित्र बोर्ड,र्यानर तयार

हाम्रा अन्य सेवाहरू

- फ्लेक्स प्रिन्ट (र्यानर/साइजबोर्ड)
- होडिङ बोर्ड/स्टिकर प्रिन्ट/
- फ्लेक्स फोटो/गायाको चिन्हो तयारी
- प्रमाण-पत्र/कदर-पत्र/प्रशंसा पत्र तयारी
- कार्यक्रमको व्हाच तयारी
- विभिन्न डिजाइनका फ्रेमिङ
- फोटो स्टुडियो/पि.मि.सी. कार्ड

AARAV creation
AARAV creation PRINTING & PHOTOGRAPHY
Thaha-1, Okharbazar, 9555068340/9802068340

9855068340/9802068340

गड्यौला मल उत्पादन सम्बन्धी तालिम सकियो, किसान र विद्यार्थी उत्साहित

◆ विकास संवाददाता

मकवानपुरका थाहा नगरपालिका वडा नम्बर १ को जनकल्याण माध्यमिक विद्यालयले विद्यार्थी र स्थानीय किसानलाई गड्यौला मल उत्पादन र प्रयोग सम्बन्धि तालिम गरेको छ । किसानलाई अर्गानिक खेतीतर्फ आकर्षित गर्न जैविक मल बनाउन दिएको ४ दिने कार्यशाला गोष्ठी ८ जेठमा सकिएको हो ।

किसानले खेती गर्ने समयमा मल खरिद गर्न समेत नपाएर समस्या व्यहोर्नु परेकाले अक्सर थाहानगर कृषि विकास शाखाको आर्थिक सहयोगमा तालिम भएको हो । विद्यालयले जैविक मल गड्यौला मल उत्पादन गरी खेतीमा उत्पादन बढाउन प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले तालिमको आयोजना गरेको विद्यालयका अध्यक्ष राजिव कुमार स्याङ्तानले बताए । अहिले गाउँघरमा नै उत्पादन भएका शुद्ध कृषि उपज पाउन मुस्किल भइरहेको अवस्थामा स्वस्थ जीवन बाँच्न आवश्यक अर्गानिक कृषि उत्पादनमा जोड दिन यस्ता तालिमको आवश्यकता रहेको प्रशिक्षक डाक्टर उत्तम खनालले बताए ।

कृषि बिषय समेत अध्यापन हुने विद्यालयका विद्यार्थी, कृषि समुहका

सदस्यहरू, नगर कार्यरत कृषि प्राविधिकहरू समेत गरी ६० जनाको सहभागिता रहेको तालिममा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक रूपमा गड्यौलाको मल उत्पादन गर्ने विधि सिकाइएको थियो । समापन कार्यक्रममा सहभागीको तर्फबाट कृषि प्राविधिक रोहिणी स्याङ्तानले आफूले तालिमबाट सिकेको सिपलाई नगरको कृषि क्षेत्रको विकासमा प्रयोग गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गरिन ।

कार्यक्रममा अर्का सहभागी कृषिका विद्यार्थी प्रतीक रायमाझीले तालिममा

सहभागी भएपछि अर्गानिक खेती गर्न उत्साह मिलेको प्रतिक्रिया दिए । विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष राजिव कुमार स्याङ्तानको अध्यक्षतामा सम्पन्न कार्यक्रममा प्रधानाध्यापक सानोभाइ कार्की, नगर थाहा नगरपालिकाका कृषि स्नातक परियोजनाका विकास विक., कृषि प्राविधिक राजकुमार श्रेष्ठ, प्रशिक्षक शंकर गिरी, प्रशिक्षक डाक्टर उत्तम खनाल, विद्यालयका सहायक प्रधानाध्यापक कुण्ड बहादुर बिष्टलगायत शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

थाहाको घर्तिखोलामा ३ दिने व्यावसायिक गाईभैसीपालन तालिम

◆ विकास संवाददाता

मकवानपुर थाहा नगरपालिका वडा नम्बर ३ को घर्तिखोलामा ३ दिने व्यावसायिक गाईभैसी पालन सम्बन्धि तालिम ८ जेठबाट सुरु भएको छ । थाहा नगरपालिका पशु विकास शाखाको आयोजनामा सुरु भएको तालिमको ३ नम्बर वडाध्यक्ष वडा अध्यक्ष हिरेन्द्र कुमार रायमाझीले उद्घाटन गरेका थिए ।

तालिमको उद्घाटन गर्दै वडा अध्यक्ष रायमाझीले व्यावसायिक रूपमा गाई भैसी पालन तालिममा सिकेका

कुुराहरू व्यवहारमा उतारी दक्ष कृषक बनेर रोजगारी मुलक व्यवसाय सञ्चालन गर्न आग्रह गरे । अध्यक्ष रायमाझीले सीपमुलक तालिम अहिलेको आवश्यकता भएको बताउँदै कृषिक्रान्ति बिना नगरको आर्थिक उन्नति हुन नसक्ने बताए ।

जनप्रिय बहुप्राविधिक विद्यालयका प्रशिक्षक अनिल सापकोटाले प्रशिक्षण दिने तालिममा २० जना अगुवा पशुपालक कृषकको सहभागिता रहेको वडा नम्बर ३ का पशु प्राविधिक रूपेश कुमार मिश्रले जानकारी दिए ।

तरकारी पकेट विकास कार्यक्रममा आवद्ध इन्द्रसरोवरका किसानहरूलाई सामग्री वितरण

◆ विकास संवाददाता

मकवानपुरको इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाका किसानहरूका लागि पालिकाले कृषि पकेट क्षेत्रका लागि सहयोग गरेको छ । प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना (सशर्त) कार्यक्रमबाट किसानहरूका लागि उत्पादन, यान्त्रिकरण र पूर्वाधार विकासमा सहयोग गरेको गाउँपालिका अध्यक्ष देवकृष्ण पुडासैनीले जानकारी दिए । इन्द्रसरोवरको वडा नम्बर १ मा आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा स्थापना भएको तरकारी बाली पकेट विकास कार्यक्रमको निरन्तरता स्वरूप सहयोग कार्यक्रम संचालन गरिएको हो ।

पकेट कार्यक्रम अन्तर्गत वडा नम्बर १ मा रहेको श्री गणेश कृषक समूहमा आवद्ध किसानहरूलाई सहयोग गरिएको हो । गाउँपालिकाका अध्यक्ष देवकृष्ण पुडासैनीको प्रमुख आतिथ्यमा भएको सहयोग हस्तांतरण कार्यक्रममा समूहमा आवद्ध किसानहरूलाई कृषि उपज उत्पादन सामग्री अन्तर्गत काउली, धनियालगायतको बिउ, मल्टिड

प्लाष्टिक, थोपा सिंचाइ तथा अन्य विषयवीहरू समेत सहयोग गरिएको थियो । त्यस्तै कृषि यान्त्रिकरण अन्तर्गत मिनीटिलर, डिजिटल तराजु, रकेट पम्प र इलेक्ट्रोनिक्स स्प्रे वितरण गरिएको श्री गणेश कृषक समूहकी अध्यक्ष चिनी कुमारी थापा मगरले जानकारी दिइन् । पालिकाको सहयोगमा कृषि सम्बन्धी पूर्वाधार विकास सहयोगतर्फ प्लाष्टिक टनेल, इन्सेक्ट नेट, प्लाष्टिक पाइपलगायतका सामग्रीहरू किसानहरूलाई वितरण गरिएको थियो । किसानहरूका लागि पकेट विकास कार्यक्रम अन्तर्गत पालिकाको ५ लाख ७५ हजार र किसानको तर्फबाट ६ लाख रुपियाँ साँभेदारी गरी कुल ११ लाख

७५ हजार रुपियाँको सहयोग सामग्री वितरण भएको हो । किसानहरूले सहयोग पाएपछि खुशी व्यक्त गरेका छन् । उनीहरूले सहयोग पाएको सामग्रीको उपयोग गरी आयआर्जनको स्तरवृद्धि हुने अपेक्षा गरेका छन् ।

श्री गणेश कृषक समूहकी अध्यक्ष चिनी कुमारी थापा मगरको सभाध्यक्षतामा भएको कार्यक्रममा पालिका उपाध्यक्ष उमा कुमारी लामाको विशेष आतिथ्यता रहेको थियो । कार्यक्रममा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत प्रलाद कार्की, वडा नम्बर १ का वडाध्यक्ष सुवास थापा मगर, १ नम्बर वडा सचिव सुरेश प्रसाद कोइराला, कृषि शाखा प्रमुख कुमार पौडेल, पशु शाखा प्रमुख नविन अधिकारी लगायतकाको आतिथ्यता रहेको थियो ।

शंकास्पद मोटरसाइकलसहित दुई जनालाई जिल्ला अदालत चलान

◆ विकास संवाददाता

मकवानपुर थाहा नगरपालिकामा शंकास्पद रूपमा भेटिएका दुई मोटर साइकल सहित दुई जनालाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ । थाहा नगर पालिकाको शिखरकोटबाट बज्रवाराही तर्फजादै गरेको प्र ३-०२-०१५ प ३८५६ नं. को २२० सिंसि पल्सर मोटरसाइकल र बागमती प्रदेश ०२-०३८ प ५५९३ नं. को २०० सिंसि को एनएस मोटरसाइकल प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको हो । मोटरसाइलमा सवार गरिरहेका

मनहरी गाउँपालिका वडा नम्बर २ बस्ने बर्ष २० को शरण स्याङ्खो र मकवानपुर कै कैलाश गाउँपालिका वडा नम्बर १ बस्ने वर्ष २६ को विवेक मुत्तानलाई प्रहरीले बज्रवाराहीबाट नियन्त्रणमा लिएको हो ।

नियन्त्रणमा लिएका दुवैजनासंग सवारीसाधनहरूको कागजपत्र नभएको लगायतका शंकास्पद भएकोले थप अनुसन्धानको लागि जिल्ला अदालतमा पठाइएको ईलाका प्रहरी कार्यालय पाजुङले जनाएको छ ।

समयमै व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्नु ।

थाहा नगरपालिका
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर
पञ्जीकरण शाखा

जन्म दर्ता (बालबालिकाको नैसर्गिक प्रधिकार हो) । जन्मेको ३५ दिन भित्रै 'प्राप्त'को स्थानीय तहमा गई दर्ता गर्नु । जन्म र मृत्यु दर्ताको सूचना परिवारको मुख्य ट्यटिफिले र निजको 'प्रवृत्तिस्थितिमा परिवारको उमेर पुगेको ट्यटिफिले सूचना दिन सक्छन् । जन्म, मृत्यु, बसाई सराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो । बसाई सराई जर्दा ट्यटिफ प्राप्त मात्र बसाई सरी गट ट्यटिफिले र परिवार नै बसाई सरी गट परिवारको मुख्य ट्यटिफिले दर्ता गर्नु पर्छ ।

गाउँमा पुल बनेपछि किसानको दैनिकी फेरियो टिष्टुडमा शैक्षिक सामाग्री निर्माण तालिम

टोल विकास संस्था गठन

◆ विकास संवाददाता

कुनेबेला खोलतर्न साँघुसमेत नहुँदा खेतबारीमा उम्रिएको तरकारी कुहाएर राख्न बाध्य मकवानपुरगढीको ६ नम्बर वडाका किसानको हालको दैनिकी फेरिएको छ । वडा कार्यालयसमेत रहेको ६ नम्बर वडाको डुम्रेकुनामा बाक्लो बस्ती छ । सामरी खोलासँगै रहेको डुम्रेकुनाबासीलाई विगतमा खोलतर्न साँघु नहुँदा तरकारी हेटौंका बजारसम्म ल्याउन मुस्किल थियो ।

मकवानपुरगढीको ६ नम्बर र २ नम्बर वडा जोड्ने सोल्टीमोडमा १४ करोड लागतमा पक्की पुल बनेपछि यस ठाउँको मुहाना नै फेरिएको छ । डुम्रेकुनाबासीको हरेक वर्षामा हेटौंकासँग सम्पर्क टुट्ने गरेको थियो । पुल नहुँदा बर्खामा आउने बाढीले सदमुकामसँग सम्पर्क टुट्दा धेरै समस्या व्यहोरोको स्थानीय राजेश चौलागाईं बताउँछन् । मकवानपुर गढी गाउँपालिकाको तीन वटा वडा जोड्ने पक्की पुल निर्माण भएपछि अवस्था फेरिएको उनले सुनाए । संघीय सरकारको १४ करोड रूपैयाँ लागतमा पुल निर्माण गरिएको हो । मकवानपुर गढी गाउँपालिकाको वडा नम्बर-६ डुम्रेकुना र वडा नम्बर-२ र ३

इन्द्रसरोवर रेडक्रसको सभापतिमा फुर्वा निर्वाचित

◆ विकास संवाददाता

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उपशाखा इन्द्रसरोवरको सभापतिमा फुर्वा लामा निर्वाचित भएका छन् । उपशाखा इन्द्रसरोवरको सभापतिमा लामासहित सबै कार्यसमिति निर्वाचित भएको निर्वाचन अधिकृत नारायण प्रसाद तिमल्सिनाले जानकारी दिए ।

रेडक्रस उपशाखा फाखेलको इन्द्रसरोवर कार्यसमितिको १२ जेठमा भएको अभिवेशनले नयाँ नेतृत्व पाएको हो । उपशाखा फाखेल इन्द्रसरोवर

सोल्तीमोड जोड्नका लागि पुल निर्माण भएको छ । पुल निर्माण कार्य पूर्ण रूपमा सम्पन्न भएर सवारीसाधन नियमित सञ्चालन भइरहेको गाउँपालिका कार्यालयका योजना शाखा प्रमुख प्रकाश न्यौपानेले बताए ।

पुल बनेपछि वडाबासीलाई मात्र नभएर सिंगै गाउँपालिकाबासीलाई आवतजावतमा सहज भएको मकवानपुरगढी गाउँपालिकाका निवर्तमान अध्यक्ष बिदुर हुमागाईंले बताए । हुमागाईंकै कार्यकालमा पुलको शिलान्यास गरिएको थियो । उनको पहलमा संघीय सरकारबाट आएको बजेटबाट पुल बनेको हो । मकवानपुरगढीलाई सामरी खोलाले दुई भागमा विभाजन गरेको छ । स्थानीय सरकार बन्नुअघि सामरी खोलामा एउटा साँघुसमेत थिएन । पहिलो जनप्रतिनिधिकारुपमा हुमागाईं आएपछि सामरी खोलामा हाल साना दूरा गरी एक दर्जन पुल निर्माण भएका छन् । हुमागाईंकै कार्यकालमा बजेट बिनियोजन भएकोबाट ७ र ८ नम्बर वडामा पुल निर्माणको प्रक्रिया अघि बढेको छ । डुम्रेकुनामा पुल निर्माण भएपछि शहिद बासुदेव मार्ग र कान्तिलोकपथ सडक जोड्न सहज भएको निवर्तमान गाउँपालिका अध्यक्ष हुमागाईंले बताए ।

कार्यसमितिको उपसभापतिमा दुर्गावती थोकर, सचिवमा कुमार बल, कोषाध्यक्षमा उमेश बस्नेत, उपसचिवमा मणीराज थापा, उपकोषाध्यक्षमा शिवराम पौडेल, मनोनित सदस्य रेशमकुमारी धिसिड तथा सदस्यहरूमा पूर्ण बहादुर बल, विवस पाख्रिन, राजन कुमार ठकुरी र सिंह बहादुर मोक्तान निर्वाचित भएको निर्वाचन अधिकृत तिमल्सिनाले जानकारी दिए । नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मकवानपुर शाखाका सभापति लाल बहादुर थापाको प्रामुख्यतामा अभिवेशन भएको हो ।

◆ विकास संवाददाता

सामाजिक विकास मन्त्रालयको शैक्षिक उपलब्धिमा आधारित प्रोत्साहन कार्यक्रम अन्तर्गतको ५ दिने शैक्षिक सामाग्री निर्माण तथा पठनसिप कार्यक्रम टिष्टुडमा शुरु भएको छ । थाहा नगरपालिका वडा नम्बर ११ को महाकाल आधारभूत विद्यालयमा शुरु भएको कार्यक्रमको ९ जेठमा एक समारोहकाबीच थाहा नगरपालिका वडा नम्बर ११ का वडाध्यक्ष दिनेश तामाङले उद्घाटन गरे ।

महाकाल आधारभूत विद्यालयका १० जना शिक्षकको सहभागिता रहेको

तालिमका सहभागीहरूलाई सिकाइ समूह काठमाण्डौंका सुदर्शन धिमिरे र शान्त दाहालले सहजीकरण गरिरहेका छन् । विद्यालयको शैक्षिक उपलब्धी वृद्धि गर्नका लागि रचनात्मक शिक्षण गर्ने र सामाग्रीको प्रयोग सहितको शिक्षण विधि सिकाउने उद्देश्यले कार्यक्रम आयोजना गरिएको प्रधानाध्यापक सचिन कुमार बलले जानकारी दिए ।

विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष जित बहादुर गोल्लेको सभाध्यक्षतामा भएको उद्घाटन कार्यक्रममा थाहानगर शिक्षा शाखा प्रमुख माधव विक्रम मल्ललगायतकाको आतिथ्यता रहेको थियो ।

◆ विकास संवाददाता

थाहा नगरपालिकाको तीन भिन्दाभिन्दै क्षेत्रलाई समेटेर टोल विकास संस्था गठन गरिएको छ । नगरको दामन, सिमभनज्याङ र नारायणभयाउलाई समेटेर टोल विकास संस्था गठन गरिएको वडाध्यक्ष नारायण लामाले जानकारी दिए ।

थाहानगरको ४ नम्बर वडाध्यक्ष नारायण लामाको विशेष उपस्थितिमा भएको टोल बेलाले दावा शोर्पाको अध्यक्षतामा टोल विकास समिति गठन भएको हो । शोर्पा निर्विरोध निर्वाचित भएका हुन् । समिति ११ सदस्यीय रहेको छ । टोल बेलामा नवनिर्वाचित शोर्पाले सबैलाई धन्यवाद दिदै आम जनसमुदायको साम्ना उद्देश्यहरू अनुसार काम गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गरेका छन् ।

थाहा नगरपालिकाको सार्वजनिक सूचना ।

- नयाँ निजि तथा सार्वजनिक भवनहरू निर्माण गर्नु अगाडि अनिवार्य रूपमा पालिकाको कार्यालयमा गई नक्सा पास गरौं ।
- भवन मापदण्डको पालना गरौं, सुरक्षित भविष्य सुनिश्चित गरौं ।
- घटना घटेको ३५ दिन भित्रमा निःशुल्क रूपमा व्यक्तिगत घटना दर्ता गरौं ।
- समयमा नै कर तिरोँ, नागरिक कर्तव्यको परिपालना गरौं ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरूले आ-आफ्नो वडा कार्यालयमा गई नाम दर्ता र विवरण अद्यावधिक गरौं ।
- बाल विवाह अन्त्य गरौं, बाल श्रम निर्मूल गरौं ।

थाहा नगरपालिका

नगर कार्यपालिका कार्यालय
इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर

लोकतन्त्रको उपलब्धीको रक्षा गरौं ।

- विधिको शासन
- नागरिक स्वतन्त्रताको संरक्षण
- सूचनाको हक
- संवैधानिक सरकार
- आवधिक निर्वाचन
- समावेशी सहभागिताको सुनिश्चितता
- बालिग मताधिकार
- अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता
- न्यायिक स्वतन्त्रता

यी लोकतन्त्रका विशेषता हुन्, यिनको अवलम्बन गरौं ।

नेपाल सरकार

विज्ञापन बोर्ड

राष्ट्रिय खोप-तालिका

पटक/जेठ	कुल उमेर/मा	कुल खोप
१	जन्मले तितिकै	बि. सि. जी
२	६ हप्तामा	रोटा पोखियो पि. सि. जी. डि.पि.टी. - हेप बी-हिब
३	१० हप्तामा	रोटा पोखियो पि. सि. जी. डि.पि.टी. - हेप बी-हिब
४	१८ हप्तामा	पोखियो एच.आई.पि.जी. डि.पि.टी. - हेप बी-हिब
५	१८ महिनामा	एच.आई.पि.जी. पि.सि.जी. वाक्सा-रबेला
६	१२ महिनामा	आपाजिज इन्सेफलाइटिस
७	१५ महिनामा	वाक्सा-रबेला सङ्कण्ड

खोप लगाएता पनि सधैँ सररफाईका सधैँ व्यवहारहरूको पालना गरौं ।

खोप निःशुल्क पाइन्छ
खोप सुरक्षित छ
खोपले जीवन रक्षा गर्छ

थाहा नगरपालिका